

Zas Latweefchu draugs.

1844. 12. Oktober.

41ma lappa.

J a u n a s s i n a a s.

Is Riĥģes. Aiswakkar waktarâ sahje tas leels ugguns fuggis, kam wahrds: Riĥģa, un kas to paschu deen' ar leelu pulku reisneeku no Peterburges tē bija atnahzīs, degt, wissu zauru nakri degge, un pa wissam sadegge. Deews lai flawets! ka schi nelaimē fuggam nē bija notikfufe us paschas juhras! Tad gan ar wisseem jilwekeem buhtu bijis pa gallam. Slawehts Deews arri par to, ka tai laikā wehtra nē plehsijahs! jo tad gan buhtu gruhti bijis, zittus fuggus isglaht.

Is Peterburges. Dsihwo Moskawas aprinki tam: ižeemâ Klimowa weens semneeks, kas kâ jau zitti semneeki Kreemu semmē dsimts, un wahrdâ Alim Zlatonow; tas arwedde Merz-mehnesi pee teefas sawu paschu dehtu, behgli, kas bija nodohrs rekruschōs un, no pulka aisbehdhs, nahzīs pee tehwa flehptees. Augsti zeenigs Keisers, zaur kareaministeru to dabujis sinnaht, semneeku apdahwinaja ar fudraba gohdasihmi, pee raibas bantes ap kaktu nehfamū, un kam tas wirsrakhs: »Par usjhibu!« — un bes tam ar 50 rubteem f. n.

13tâ August rihta agrumâ isgahje diwi wiĥri is ta zeema Arkadaf Jaroslawes gubbermentē ar sawahm bisfehū us jakti. Kad wiini, warr buht, diwas werstes taht no mahjahm bija, tad us reis eeraudsija, ka diwde fmit wilki wiinus apstahje. Ak towas breefmas! Ko nu darriht? Usbeht wiini nedf drihtsteja, nedf spehje. Apnehmahs tadehi, ahtrumâ sawas biffes ischaut us wilkeem, kas kaut gan wehl baillgi, tatschu jau sohbus rahdidami, taisijahs, winneem tuwaki nahkt. Weens no teem wiĥreem noschahwe weenu jaunu wilku, ohtrom biffe palikke nehchahweja; bet wilki nu ar jo leelaku kahribu winneem metahs wirsū un winneem jau no wissahm puffedm apstahjahs. Nu tee nelaimigi wiĥri zittadi jau ne warreja darriht, nē kâ ar sawahm bisfehū tā, kâ ar rungahm, tohs kaut. Bet lai nu gan zihnijahs deefgan stipri, lai aplahrt fitte weenâ gabbalâ, tee swehri tatschu winneem nahje tuwaki un mekleja, pee wiinu drehbehm plehsdami, wiinus kaut pee semmes. Jau biffu watgi un lahdes bija fassitas gabbalu gabbalds, tā, kâ winneem tik stohbri ween bija rohka, tad abbi gluschi no nahwes isbailehm sahje pilnâ riĥklē fleegt. Ra ta tee swehri tik gauschi istruchahs, ka steepahs prohm un behdse meshâ. To redsedami, muhsu jehgeri, sawu biffu druppus un to nokautu jaunu wilku ahtrumâ no semmes fagrahbuschi, arri nē kawejahs, no schahs weetas noet. Tâ ar faplehsstahm

drehbehm un ar fahstahm bissehm winni nahze, peemeldejahs pee muischas waldischana, un isstahstija tahs breefmas, ko winni peedshwojuschj, un is kurrahm Deews winnus tik brihnischli isglahbis.

Grufies gubbermenté, Offetes aprinti, 15ta Jubni irr notizzis, ka no leela ka lna, kas 3 werstes augstumâ un us kurreu, wairak us leiju, zeems ar peez nammeem stahw, pars wirs = gals, brihnum leels gabbals lihds ar to meschu tur wirfû, atschêhrabs un pa masitim flihdêja us leiju, kâ schlitte, zeem am wirfû, kâ mehr wehl par laimi 100 fohkus tahlumâ apstahjabs. Pa sawu zellu flihdedams semmes gabbals irr aisbehris leelu druwu, labbu tefu augtu fohku un weenu uppi lihds ar 3 masahm patmallahm. Zeema eedshwotaji, to redsedami, gauschi istrubkabs un aisbehdse; bet nomannijuschj, ka bes bailehm atkal warroht kluht mahjâs, atnahze, sawus nammus isahrdija, un tohs atkal zitrâ, drohschakâ weetâ ustaisija.

Is Entenderu semmes. Tur gudrs dahrsneeks pehrnojâ waffarâ irr isprohwejs, woi ne warroht semmin, ohgas schahweht un tahdas glabbah us preeksch-deenahm. Winsch tahs itt gattawas ar kahrineem nopluzje un sawâ istabâ pee tahda lohga pakahre, kas prett deenas-widdus puffi stahw; un luh?, scho waffaru winsch fluddina, ka winnam schis darbs itt labbi effoht isdeweess. Merz = mehnese winsch un pahris draugu ohgas effoht apehduschj, arradduschj, ka tahs ne ween tik pat gahrdas effoht bijuschas, kâ prischas, bet arri masaf' uhdenainas. Tahs us mehles gluschj kâ zukkura gabbalini effoht iskuffuschas. Zurklahc pehz doktruu padohma tâ schahwetâs semmin-ohgas derroht par labbahm sahleh'm teem zilwekeem, kameeffschas naw stipras.

Stahsts no silla uhdens.

(Leescha datta.)

Karra = wirsneeks stahstija Gaujas = zeemneekeem tâ: Arabijas = semmê, no kurrenes ta leela kehntene ar simts un diwidemite talenteem tihra selta un ar dauds dahrgahm prezzehm pee Salamona nahze, kâ swehti rakli mums stahsta (1 kên. gr. 9.), tur pehz-laikâ dshwoja weens mahzêklis ta wiltiqâ Turku praweefcha Muâmed. Schis gribbeja tahdu augstu gudribu isgudroht, kâ seltu taifih, jik ween zilwekeem patihf; un tahdu dsehreenu kruhweht, kas zilweka dshwibu tik warren stiprina, ka tas tâ, kâ Lameks, 777 (septinsimt un septindesmit un septin) gaddus dshwo. Schim gudrineekam bij wahrds: Abu Talebs.

Abu Talebs ustaisija sewim bruhsi un tahdu ehfi jeb frohsni, kâ kallejeem irr. Tur winsch saliffe pohdus un dselles un glahses, leelas un masas stangas, katlus un grabpus, un diwi plehschas, weenas leelas, ohtras masas. Glahses bij uhdens, wifodt pehrwehts; pee seenas to pohdu un masu kastischu tik dauds, ka ne warreja ne isffaitih; pee greesteem us dselles ahla bij leela siwsahda pakahrea. Schai kehfi Abu Talebs dshwoja deenâ un nakii, un winna weenigs darbs bija tas, ka winsch tahs daschadas sahles sawâs glahses jauze un sawds pohdds wahrija; jo tas fatans winnu bij apnâhnijis un winnam fohlijis, ka tas winnu par leelu un boggatu wihru

dairifchoht, ja wifsch nepalifchoht peekuffis pee darba, un fa par to dſihwibas-uhdeni, ko fchis wifnam wahrifchoht, wiffas tautas wifnam pateifchoht un wifnu fwehtifchoht.

Bet ta weeta, fur Abu Talebs dſihwoja, bij leelâ tuffnefi. Wifna mahfa Kadija, wezza jumprawa pah 50 gaddeem, arri pee wifna dſihwoja. Ta bij warren' fihfta un dohmaja pee fewim: Mans brahlis irr weenumehr dſillâs dohmâs un pats nefinn, ko wifsch ehde. Tapeh; weena alga, woi tam dohmu dahrgus ehdeenus, jeb tahdus femmes augtus ar uhdeni, kahdus Dahwid's ar faweem beedreem ehde. Wifna grausdeja woi meefchu graudikus, woi jirtus kahdus labbibas graudus, tohs fagruhde, uslehje uhdeni wirfû un no fchi ehdeena braktam dewe diwi reifes par deenu, ifchetpadsmit reifes par neddetu.

Kahdas deenas, kad Abu Talebs dohmaja, fa nu jau buhſchoht isgudrojis to ffunſi, fâ feltu taifih, tad tas no fcha ehdeena mas ween ko ehde, un kas pahri paliffe, to wifsch falehja kahdâ traufâ, lai mahfâ par to wifnu nejantatu; kapeh; neeffohht ehdis, bet pee fewi dohmatu, fa wifsch wifnu apehdis. Kad tam buhru kahds funnihts bijis, tad fchim laifam fawa funga gawefchana buhtu par labtu bijufi, bet Turki funnus turr par nefchifihneem un nefwehteem lohpeem, un tohs pa wifnam nezeefch farwâs mahjâs, kapeh; arri wifnam funna nebij.

Ed tad tas ehdeens ſtahweja kublâ, fâ eelifts, un eefafte ruhgt. Peh; kahda laifa Abu Talebs nomannija, fa tahds gars isnahje, fâ no eefala-maifijumeem, kad allu truhwe. Wels wifna dohmâs nu nogreese no tahs feltu-taififchanas, un wifnam prahâ eelifte, ar fcheem ruhgumeem darborees. Wifsch tohs wahrifa un wahrifa, kameht wifnam pateefi isdewahs, tohs garrainus no drabbineem arſchirt, un buttelê faleet. Wifsch druſku no ta dſehris, nomannija, fa tas wifnam ſtipri pee firds gahje, un jau pee fewi dohmaja, fa nu effeht isgudrojis dſihwibas uhdeni taifih, prohti: tahdu uhdeni, kas jilwekam dſihwitu ſtiprina. No fcha laifa wifsch darbojahs, wehl wairak taifih, un mas ween ehde no ta ehdeena, ko Kadija wifnam atneffe; wifnu falehje kublâ.

Tanni laifâ leels bads nahje toi femme, un tas gaddijahs, fa kahds kahru-pufens, baddâ nomehrdehts, fam tehws un mahre ar mehri bij aifgahjufchi, nahje pee feltu-taifitaja Abu Talebu un luhdjahs pee wifna lohga, lai wifnam kahdu maifes kummoſi dohdoht. Bet Abu Talebs to nabbagu bahriti aifdſinne ar zeeteem wahrdeem, un tas tanni tuffnefi apmaldijahs un nomire. Tad ta nomirufcha behrnina engellis raudodams nahje preekſch Deewa waiga un to feltu-taifitaju grupri apfuhdſeja. Bet Deews us to fwehtu engeli fazzija: Steidſees' femme un nolohd' man to dſehreenu, ko Abu Talebs laifa, un wifnus tahdus dſehreenu no fchi laifa us muhſchibu. — Tas engelis aifgahje un aprakte papreekſch ta behrna meefu mihtſtâs fuhnês, un uszehle ifchetrus leelus alminus wirfû, lai nikni fwehri tuffnefi to nefaploht. Tad wifsch nahje ta feltu-taifitaja bruhſi un atdarrija farwu mutti, un runnaja fchohs wahrduſ: »Nolohdehts wifdſillakâ elles dibbinâ, tu wella-dſehreens! Kas tewi dſers, tee tewi turrehs par labboh'm ſahleh'm, bet tu teem buhſi par nahwesſahleh'm. Kas tewi dſers, tee dohmahs, fa tu tohs eefiſprini un ſpehſini; bet tu far

ehdifi winnu spehku, kà ruhfa sa-ehd dselſi. Zilweka meefa paliks wahja, un winna prahts tumſchs. Kas ar tewi apradduschees, tohs tu ſiprak' ſawalſinafi un wairak mohziſi, ne kà ſtaudiba un naudas-fahriba ſawus kalpus mohja, un kad tee tewi nolahdehs gailòs, un frehſlà pahr tewi nopuhtifees, tad tomehr tee tewis wairt newat-rehs atſtaht; tee ſowas trihjedamas rohſas peh; tewis iſsteeps. Tu jaunu zilwekudſimmumu maicafi tehwi gurnòs un mahtes meefàs! Behru-behrni ar nobahluſcheem watgeem un eekrittusſchahm azzim ſubdſefecs un ſazzihš: No muhſu tehweem mums tahda nelaiime nahfuſi! — Tu iſrahdiſees kà labs ſtaidrs uhdens, ſas no Deewa awoſcheem iſwerd, un tomehr tu ſamaitaſi leelas tautas, un apehdifi winnu ſpehku, tã kà winnas nihjin iſnihks, kãlehna wakkara-lailã. Wellam irr dands walgu; bet tu winnam buhſi tas ſiprakais, un ſas muhſchom naw iſbihjees, tas tomehr pahr tewim iſbihjees, kad wiſch tewi paſihš, ſas tu ihſti effi. Molahdehts, paſchã elles dibbinã us wiſſu muhſchibu! — Tã Deewa engelſi runnaja un atgreesehs atkal us turren', no kurrenes tas bija nahjis.

Deh; ſchahm leetahm nomirre Abu, Salebs un tappe aprakts. Wãr winna dwehſefe nobrauze wiſſdſillakãs ſemmes-weetãs, tã kà akmins, ſas dſillã uhdeni kriht. Tãtſchu tas nebihjãhs, bet preczajãhs ar leelu preeku. Wiſch zerreja nahkt paſchawella brankuſti, un tur mahjitees, kã tahs nahwes ſahles teek fataiſitas, ſas driggenès un peenenès arrohnamas; — kã ruhfa gattawa teek, ſas ſahli un labbibu ſamaita; — kã tahs ſeekalas tohp wahritãs, ſas tſchuhſku rihtlè un trakku funnu ſotbòs tik nahwigas; — kã mehrie un niſni trummi zekahs, un wiſe, ſas zilwekeem un lohpeem par pohſtu un par nahwi.

(Zittas daffas us preeſſchu.)

P — p —

Stina, jik naudas 11. Oktober-mehnã deenã 1844 eekſch Rihges maſſaja par daſchahm prezzehm.

Par	Maſſaja:	Subr. nauda. Rb. R.	Par	Maſſaja:	Subr. nauda. Rb. R.
1	pohru rudſu, 116 mahrzinuš ſmaggu	1 45	1	pohdu (20 mahrzineem) waſſu	6
—	meeſchu, 100 mahrzin. ſmaggu	1 15	—	tabaka	75
—	kweeſchu, 128 mahrzin. ſmaggu	2 10	—	ſweeſta	3 30
—	auſu	80	—	dſelſes	75
—	ſirnu	1 60	—	linnu, krobna	1 40
—	rupju rudſu-miltu	1 40	—	brakka	1 10
—	bihdeletu rudſu-miltu	2	—	kannepu	75
—	bihdeletu kweeſchu-miltu	2 70	—	ſchëihtu appinu	2
—	meeſchu-putraimu	1 60	—	neſchëihtu jeb prezzes appinu	1 20
—	eekala	1 25	—	muzzu ſitku, egfu muzzã	6 25
—	linnu-ſehklas	8 55	—	laedu muzzã	6 50
—	kannepu-ſehklas	1 50	—	ſmalkas ſahls	3 75
1	wesumu ſeena, 30 pohduš ſmaggu	4	—	rupjas baltas ſahls	4 10
barroru	wehrſchu hãlku, pa pohdu	1	—	wahiti brandwiſhna, pãſſdegga	9
			—	diwdegga	9 10

Rihdſ 11. Oktober pee Rihges irr atnahluſchi 1460 fuggi un aiſbraukluſchi 1273.

Reihw drikkht. No Bidſemmes General-gubernementes puſſes: Dr. C. E. Napierſky.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee N° 40 un 41.

5 un 12 Oktober 1844.

Apzerrefchanas par stahsteem no Ahbraama.

Pirma apzerrefchana.

Ueschkireet un islasteet 1mas Mohsus grahmatas 12tu nodalku, no 1mas lihds 5tas pantinas. Kad swehto bihbeli lassam no pat pirma eesahkuma, ka Deews, tas Kungs, ar sawu wiffspeszigu wahrdu to pasauli raddijis, tai pasaulei un wiffahm radditahm leetahm te beidsobt to zilweku par kungu lizzis, lai schis par wiffahm raddibahm ar gudribu walda, — ka tee pirmee zilweku behrni tam Kungam nepaklausigi bijuschi, un par sawu nepaklausibu tik tohti zeetusch, ka starp wiinu behrneem flepkawa bijs weens, brabli nokahwis. Ja lassam wehl, ka tee laudis waitroht waitojuschees un launuma peenehmuschees, lihds kamehr tee grehku pluhdi tohs grehziineekus nomaitajusch; tikween Noasu un lihds ar wiinu 8 dwehseles pee dsihwibas atstahjuschi — tad eeksch tahm pirmahm bihbeles lappinahm tik dauds mums irr stahstihrs, no tik dauds laudim tur irr runnachs, ka muhsu galwinau gruhti, to wiffu prahda faemt. Mums tur irr stah, sihts, ar kahdu warren' leelu spehku, ar kahdu ne-isteizamu gudribu Deews waldijis; un islastijusch tahs pirmas 11 nodalkas no bihbeles, mums irr ja-istfauzchs ar to apustuli Pahwilu: Ak dsihums tahs Deewa baggatibas, gudribas un atsihschanas! Zik ne-ismannijamas irr wiina teefas, un zik ne-isdibbinajami irr wiina zelli! Zo kusch irr pasinnis ta Kunga prahdu? Zeb kusch irr bijis wiina padohma-dewejs? Zeb kusch wiinam papreekschu dewis, lai tam atmaksa? Zet ka mums, to bihbeli lassidameem, par atpuhschanu, tas Kungs pehz scheem seeleem darbeem, ko winsch irr darrijis, mums wehle arduffetees, muhsu prahdu, muhsu dohmas un apzerrefchanas uslaisdams us ta wegg-tehwa Ahbrama dsihwoschanu. No Ahbrama dsihwoschanas lai mahjamees pehz teem lassiteem wahrdeem:

Ka Ahbrams us Deewa pawehleschanu irr isgahjis no Ur, tai Kaldeeru semme, us to semmi, ko Deews tam rahdija.

Swehta bihbele mums stahsta: tee zilweku behrni effohht gribbejuschi un eesahkuschi tohrnt zelt, kam gals sneegtu lihds debbesim, Deews schihs wiinu nodohmaschanas kauna likke, teem zehlejeem walldas fajanzis, ta, ka tee ne warrejusch, waitrs zits ar zittu, weens ar ohtru farunnatees, un pehz schi stahsta atrohnam eeksch swehteem raksteem Sema, Noasa dehla, zilcu, wiina dehla un dehla dehla wahrdu us willkus. No Sema zilts bij zehlees Ahbrama tehws, Tahrus. Tahrum bija 3 dehli ar wahrdeem: Ahbrams, Naors un Ahrans. Ahrans nomirre preeksch sawa tehwa Tahrus un dsemdeja Lattu; tad nu Lats bija Ahbrama brabla dehls. Un Ahbrams un wiina brablis Naors apnehmehs feewas, Naors apnehma sawa nelalka brabla Ahrona meitu, Milku, un Ahbrams apnehme sawu pufsmahsu. Ahbramam bija ar Sahru weens un tas pat tehws, bet tee bija no sawadas mahtes, jeb kachs no sawas mahtes. — Teem zitteem Tahrus dehleem, Ahronam un Naoram, bija dsimmums, bija behrni; bet Ahbramam un Sah-

raí behrnu ne bija. Wíani, Zahrus un wíana dehlí un wíana dehla behrni, dshwoja wíffi kóppá eeksch Ur, Kaldeeru semmê, un kab Zahrus bija nomirris taí Kaldeeru semmê, tad Ahbramam tikke no ta Kunga tas wahrds: Iseij no tawas semmes, un no tawas dsimtenes un no tawa tehwa namma us to semmi, fo es tew rahdischu. Un es darrischu tew par leelu tautu, un tewi swehtischu un darrischu tawu wahrdu leelu, un tu buhfi par swehtibu. Un es swehtischu tohs, kas tew swehti, un nolahdeschu to, kas tew nolahd, un eeksch tewis buhs wíffas semmes jiltis swehtitas.

Deews fazzija Ahbramam: iseij no tawas semmes. Ahbramam tad nu ta semme peederteja; to brihd, kur lauschu bij masums, Ahbrams to semmi bes kahda grubtuma, bes kahda publina buhs dabbujis. Tik jau to buhs eemantojis no fawa tehwa Zahrus. Ta tehwa sweedri bija nahkuschí us to dehlu. Un nu Deews, tas Kunga, Ahbramam fakka: iseij no tawas semmes. Tewim wíana gan prederr, bet iseij tu no tabs páschas. Kalabb tá? Kalabb Deews Ahbramam ne wehle palikt fawâ semmê? Bih, belneeki us scho jauraschanu atbild: Deews effoht Ahbramam pawehlejis no tabs Kaldeeru semmes iseet, talabb, ka tee Kaldeeri naw zeenijuschí to weenigu Deewu, tur preetim bijuschí pagani, tabdi laudis, kas daudi deewus zeeni. Josuüs grabmata (24, 2, 3.) lassam, ka Josuüs Silemâ us Israëla wezzajeem effoht fazzijis: »Ta fakka tas Kunga, Israëla Deews; us wíanu uppes puffi — prohti: taí Kaldeeru semmê — irr juhfu tehwi wezzôs laifds dshwojuschí, Zahrus, Ahbrama tehws un Naora tehws, irr zitteem deeweem kalpojuschí. Tad nehmu es juhfu tehwu Ahbramu no wíanas uppes puffes, un likku to zaur wíffu Kanaäna semmi staigabt, un wairoju arri wíana dsimnumu.« No scheem wahrdeem redsam, ka Deews Ahbramam talabb to pawehleschanu dewis no Ur iseet, ka tur ne bija flaidra Deewa atshschana. — Bet Deews Ahbramam flehpi fawas dohmas; wínsch tam ne fakka wíff: iseij no tawas semmes, lai tewi ne dabbu nogreest no mannis noht; wínsch tam tikween fakka tohs wahrdu: iseij no tawas semmes, us to semmi, fo es tew rahdischu.

Grubti neffoms wahrds un grubti peepildams wahrds, fo Deews scheid Ahbramam fakka: iseij no tawas semmes. Lai arri taí aprastâ weetâ ne buhtu labbi dshwoht, taf wíana irr aprasta weeta, un ka taí jaunâ weetâ buhs; kas to warr sinnaht? — Ja paschi no fawa prahta us jaunu weetu eimam, tad warram klauschinabt peeustizameem laudin, kahda dshwe taí jaunâ weetâ gaidama — bet Ahbramam nebija ne weens, kas tam no tabs jaunâ weetas kahdu sinnu buhtu warrejis doht, talabb wíanam grubti tas wahrds bija peepildams: iseij no tawas dsimtenes, no ta faktina, kur tu effi mohdis, kur fawas jaunibas deenas effi pawaddijis. Iseij no tawa namma, no ta pajumta iseij, appaksch ka paspahnehm effi dabbujis patwehrumu pret deenas karstuma un nakts aukstuma. No wíffa, kas tawai firdi mihlsch, arstahjees un eij us to semmi, fo es tew rahdischu. — Deews gan Ahbramam peeleek jauku apfoblischanu klabt, wínsch tam apfobla to darriht par leelu tautu, to swehtibt, un wíana wahrdu leelu darriht, ar wíanu buht, wíanu fargabt un glabbabt, bet schabs apfoblischanas, ka pee wíffahm apfoblischanahm irr, Ahbramam ne bija rohkas, bet tabs tam bija wehl gaidomas.

Deews pawehl Ahbramam iseet no tabs semmes Ur, talabb, ka taí semmê ne

tizzeja tam weenigam Deewam, tam debbes un semmes walbitajom, tam Kungam, kas irr wissu zilweku tehws, kam weenigi peederr flawa un gohds, fo weenigi buhs klauffht, kam weenweenigi buhs kalpohr. Schee wahrdi: isej no rawas semmes, ja tohs gribbam wehldisilaki ismekleht, sihmejahs arti us mums. Eä gan ne, itt kã Deews fazzitu mums wisseem: isej no mihlas tehwa semmes, isej no Kursemmes, jeb no Widsemmes, isej no sawas dsmtenes, no ta nowadda, fur effi mohdis; isej no sawa namma, no ta namma, fur tehws un mahte, fur feewa un behrni tewis ar mihlestibu pawadda, kad tu no mahjahm isej, un ar mihlestibu sagaida, kad tu pahrnahz us mahjahm. Eä schohs wahrdu ne warram us fewi sihmeht. Bet mums buhs isee, us ta Kunga wahrdu, no tahs dsihwoschanas, fur effam paraduschi dsihwoht; no tahs grehzigas dsihwoschanas, fur ta Kunga wahrdu aismirufufchi, elkeem tizzam un elkeem kalpojom. — Deewa swehtais wahrds mahza: Strafajeet eeksch mihlestibas, ittin kã arridsan Kristus muhs irr mihlejis, un fewi paschu par mums irr nodeweas par dahwanu un uppuri, un Deewam par saldu smarachu. Bet mauzibu un wissu neschkisribu jeb negausibu lai ne dabbu juhsu starpã ne minneht, kã swehteem peeklahjahs. Arridsan beskauniga buhschana un gekkiga tehrschana, jeb smeekli, kas ne peederrahs, bet jo wairak pateikschanas. To scho juhs sinnat, ka newrens mauzineeks, nedf neschkists, nedf negausis, kas irr elka-deewa kalps, ne dabbu to eemantoschanu tanni Kristus un Deewa walstiba. Deewa wahrds schelt flaidri mahza, ka tee mauzineeki, tee neschkistee, tee negauschi irr elka-deewa kalpi, ka tee ne tizz Deewam, bet elkeem. Un kas irr winnu elki? Wrenam par elku irr zilweku waigs; tas seewischkis, tas wischschkis, no ka tee zaur grehku walgeem irr lahwschees sawaldsinates, irr winnu elka-deews, irr winnu leekais deews. To winni mihlo, tam winni peeglandahs klahr, tam winni atdohd wissu, kas teem irr, sawu pelnu, sawu naudu, sawu gohdu, sawu wesselibu, sawu zerribu, sawu mihlestibu, sawu tizzibu. Zitceem winnu elks irr tas sudraba rublis; us to sudraba tee leek wissu zerribu; to winni mihlo, winna labbad tee darra warras darbus, winna labbad tee sohq un peewist un peekrahj; winna labbad tee swehte palschi, dohd palschu leezibu, nodeewajahs un nolahdejahs lihds to beidsamo. Wehl zittam winna elka-deews irr manta pee lohpeem, jeb zitta kahda manta. Samuel, tas praweets, fazzija tam kehniam Saulam, kad winsch Saulu bija par kehniu fwaidijis: isej un nokauj tohs Amalekiterus un isdelbe tu wissu, kas teem peederr, neween tohs zilwekus, bet arti winnu lohpus, winnu wehrschus, awis, kameetus un ehsetus. Bet Sauls nokahwe tikween tohs Amalekiterus, bet winnu lohpus winsch ne nokahwe, turprectim tohs paturreja par laupijumu. Kad Samuels Saulam scho nepaklauffibu pahrmette, tad Sauls atbildeja: Eä esmu darrijis, Deewam par gohdu. Tohs lohpus esmu faudsejis, Deewam tohs uppureht. Tad Samuels fazzija Saulam: Wol tad tam Kungam gribbahs wairak bedsami uppuri, jeb zitti kahdi uppuri, ne kã lai winna balsi paklauffa? Kaugi, paklauffschana irr labbaka, ne kã uppuris, un usklauffschana irr labbaka, ne kã tee tauki no jehreem. To prettim-tureschana irr elka-deewiba un deewelku kalposchana. Un Samuels fazzija Saulam us ta Kunga wahrdu: Ealabb, ka tu to Kungu ne effi klauffjis, tad tas Kungs tewi atmettishs no sawa waiga; tew ne buhs waits par kehniu buht. Tad fazzija Sauls us Samuelu: Es esmu grehkojis, ka es ta Kunga pawehleschanu un

tawus wahrdu esmu pahrkappis; jo es bihjaohs tohs laudis un paklausiju winnu balsi. — Diwejadi Sauls scheid israhdahs ka elku kalps. Wensch ne darra, ko Deews tam leek darricht, wensch to abhi, un wehrsi, un ehfeli, to lohpu waitak mihto, ne ka sawu Deewu, un gribb aibildinatees ar to leeku aibildinaschanu: es to darriju, Dees wam par gohdu, gribbedams, Deewam tohs uppureht; un atkal: laudis man ustahjajs wirsi. Deews atbild: Dahwanas man ne patihk; paklausifchana, ta man patihk. Darri, ka es tew pawehlu darricht, tad man buhfi lab. Tad nu: ja tu kahda zilweka labbad, woi wensch irr lungs, woi kalps, ne darri, ko Deews tew leek un pawehl darricht, tad arri effi elka-deewa kalps; tas zilweks, ka labbad tu Deewa wahrdu par sawu galwu laidi pahri, tas paleek tewim par deewu un par lungu. — Redsi, mihtajs lassitajs no schihs dsimtenes, no scheem wezzakeem jaw eedsimteem grehkeem, Deews tew pawehl iseet. No tawas wezzas dsimtenes un dsihwofchanas, no tawas aprastas grehzigas dsihwofchanas tewim buhs iseet us jaunu weetu; us zittu dsihwofchana.

Un kas ta buhs par jaunu weetu? Kas ta buhs par zittu dsihwofchana? Ta buhs tahda dsihwofchana, kur elkeem ne tizz, kur ta Kunga wahrdu ne nizgina, turprettim pee ta turrabs klastu. Iseij no negausibas, atstahjees no tabs — un turri dewigu rohku; ne plehsch zittu, dohd turprettim zittam; ne atraus zittam, wairo turprettim winna mantu. Armett nohst wissu lepnibu un apjohsi sawus gurnus ar pasemmibu; ne augstinajees, turprettim pasemmojees. Atstahjees no wiffas dufmibas un no wiffa eenaida — turprettim effi lehniqs, mihtigs, pazeetigs, effi sawam prettineekam labprahstigs drihs, peedohd tam winna parradus ne weenu un ohtu reis, bet 77 reif. Ta ne darri, ka tee elka-tizzige darra, kas falkq: azzi prett azzi un trummu prett trummu un deggunu prett deggunu; turprettim darri labbu teem, kas tewi eenihst, un swehti tohs, kas tewi nolahd. — Ne zell wehderu fewim par deewu; ehdeena un dsehreena labbad ne-atstahjees no Deewa bauflbas, turprettim ja tew irr taws maifes kummos, ja effi pa-ehdis un apgehrbees, lai tad tewim peeteek. — Redsi, ta irr ta jauna semme, ta jauna dsihwofchana, ta jauna walstiba, kur Deews tew rahda eet, kur Deews tew pawehl eet. To Deews tew pawehl dauds weetas darricht zaur teem swehteem raksteem. Es tewim tikween atgahdashu tohs wahrdu, ko wensch fluddina zaur to praweetu Mikku, fazzidams: Deews irr tew stahstijis, ak zilweks! kas labs irraid, un ko tas Kungs no tewim prassa; ne ka darricht, ka tikween to, kas teefa irr, scheinlastibu mihtohd un pasemmigi stagaht ar tawu Deewu. — Zik reif tewim Deews to lizzis fluddinahd, zaur tawa ganna, zaur sawa kalpa mutti? zik reif wensch tewis appahsch sawas scheinlastibas spahrneem irr gribbejis sakraht, ka kahda wista sawus zahlenus sakrahj? zik reif wensch us tewim irr fazzijis: klausi mannis, es tewis ne atstahschu ne swehtitu? bet zik irr to, kas ta Kunga balsi irr klausijuschu un peenehmuschu? To irr mas, — sohti mas!

Mahte, kad winna sawam behnam gribb kahdu darbu atweeglinahd, kas tam nahkabs grehti darricht, tam dohd kahdu preezigu apsohlfichanu. Remsim ta: ja tam behnam ne dsennahs prahs us lassifichanu, tad winna tam falka: speedes pee mahzibas, tad tewim jaunu grafmatu nopirfschu; ja behns irr no ahtrahm dufmahm,

tad winna fakka: waldees, dehlia, ja buhfi pazeetigs, tewim frengell pahrweddischu, jeb tewis pawemschu us pllschtu lighs; jeb ka zittadi ne, ta tam dohd kahdu apfoblischanu. Un kuesch behrns mahtes wahrdam tizz, tas dabbu spehku, isdarricht peh; mahtes prahta. — Bet ja mahte to peewils weenreis un ohtreis, ja tam jaunu grahmatu sohlijust, taf to jauno grahmatu ne pahrweddis mahjas, jeb ja to sohdu, ja rihkli sohlijust, behrnam ne schauj ar rihkstem par plezzeem, tad behrns flinks jeb blahwa bis, flinkohs un blaufees tapatt, ka papreekschu. Kalabb ta? Talabb, ka winsch ne tizz mahtes wahrdam.

Deews peelikke Abrahamam pee ta wahrda: »Zseij no tawas tehwa semmes« jauku apfoblischanu klacht. Winsch tam fazzija: es tew darrischi par leelu tautu un es tewi swehtischi. Abbrams bija tobrichd, kad tas Kungs schohs wahrdu tam fazzija, 75 gaddus wezs. Woi firmgalwim no 75 gaddem warr ta zerriba buht, no mannim leela tauta zelsees, eeksch mannim wiffas semmes ziltis buhs swehtitas? Ja Abbrams buhtu gahjis pee teem Kaldeereem padohmu praffitees, ta ka Sauls tai Amalekiteru farrâ teem Israeltiteem padohmu praffija, woi winsch tad buhtu isgahjis no Ur semmes? Ne buht ne. Bet Abbrams klausija ta Kunga bassi; fur tas Kungs runnaja, tur tam ne schahwahs prahta dohmaht: kas sinn, woi arti ta buhs! — Deews sawu wahrdu nekad naw pahrkahpis, winsch naw nekad sawas apfoblischanas atrahwis, winsch ne kawe tahs apfoblischanas, ka zitti schheet to effam kaweschanu, bet winsch irr lehnprahtigs prett mums, ne gribbedams, ka kahdam buhs pasustees, bet gribbedams turprettim, ka wisseem buhs greestees us atgreeschanu no grehkeem.

Deews, tas Kungs, darra mums tapatt, ka Abrahamam. Ja winsch mums fo pawehl, tad winsch leek arti sawu apfoblischanu klacht. Ta winsch darra tai bauflibas gallâ, fazzidams: teem, kas manni bihstahs un mannus bauustus turr, teem es darrischi labbi lighs tuhstoscham augumam.

Deews, tas Kungs, fakka: Kas tizz un tohp fristihes, tas taps swehts, bet kas ne tizz, tas tohp wajuddinahs. To fristibu tu ne effi pars meklejees, to effi dabbujis zaur Deewa schelastibu un wezzoku mihlestibu — zilweks! fur paleek ta tizziba? Tizzi, tad tu buhfi swehts, tad tu un wifs taws nams dsihwohs, fakka tas Kungs; kalabb tu ta Kunga wahrdu ne peenemmi? Ta winsch fakka, tas Kungs: Effi us-tizzigs lighs nahwei, tad es tewim dohschu to dsihwibas frohni. — Kalabb us scho wahrdu tu ne ustizjees Deewam, sawam Kungam, kam irr walka un warra sawu apfoblitu wahrdu peepildih? Winsch tewim fakka, tas Kungs: Luidseet, tad juhs dabuseet; meklejeet, tad juhs atraddiseet; — kalabb tad tu ne luidsees to Kungu? kalabb tu winna ne mekle no wiffas firds, no wiffas dwehseles, no wiffa spehka? Kalabb turprettim pee tahm leetahm tu keerees klacht, fur Deewa swehtiba newaid? Kas mannis apleezina kauschu preekschâ, to arti es apleezinaschu preeksch manna tehwa debbesis, fakka tas Kungs; kalabb us scho wahrdu ne turrees stipri eeksch tam, Deewu sawu radditaju, un Jesu sawu Destitaju apleezinah wiffas weetâs ar wahrdeem un ar darbeem? — Ar kahdam jaukahm, swehtahm apfoblischanahm tas Kungs Jesus to kalna spreddiki usnem, kad winsch fakka: Swehtigi irr tee firdschehligi, jo teem buhs schelastibas dabbuht; swehtigi irr, kas meeru turr, jo tee taps Deewa behrnt

faukti — kalabb tad scheem fwehteem wahrdeem ne tizzi, kur taf to effi dabbujs dsirdeht un redseht, ka Deewa wahrds ne mello? — Kalabb ta? Kalabb, ka tew tizziba naw! Tu gau fakki to weetu, kur fwehtdeenâs effi, Deewa nammu; to zilweku, kas tur tewim runna, Deewa kalpu; to wahrdu, ko winsch tewim sluddina, Deewa wahrdu; Deewe irr us tawahm luhpahm; kalabb to arri ne turri sawâ firidi un sawâ prahâ?

Ahbrams tizzeja ta Kunga wahrdam, winsch ne fazzija, winsch ne dohmaja wifs; kas siun, woi tik mas tâ buhs? Tâ winsch ne fazzija; winsch turprettim isgahje, Ittin kâ tas Kungs tam bija fazzijis, un Lats gahje ar to. Winsch bija us-tizzigâs tam Kungam, talabb winsch palkauffje ta Kunga wahrdu. Un woi Deews winna-peewihlis? Woi naw no Ahbrama dsimmums zehlehs? Woi naw no Ahbrama zehlusces jauna tauta, weena tauta, kas armette tohs elka, deewus, ko tee Kaldeeri zenijsa, un kas tizzeja tam weenigam Deewam? Woi naw winna wahrds leels wahrds tizzis? Tas wahrds »Ahbram« irr sinnaams tizzis wiffur, kur tik ta Kunga wahrds irr dabbujs a:seet. Zaur winna un winna peh, nahkameem un winna dsimmumu ta tauta naw isnihlufi, kas bija Deewam ta iseredseta tauta. No winna dsimmuma irr zehluscha's tahs swaigsnes, kas irr spihdejufchas nakts rumfiba. No winna irr zehlees tas, kam wahrds irr pafaules gaischums. Tas dehs no winna irr zehlees, kam wahrds irr: brihnischligs, padohmadewejs, stiprais Deewe, warrenais, muhschigais rehws, meera leelklungs, tas Kungs, kam wahrds irr: Jesus Kristus. Mahzees tad nu no ta wezzehwa Ahbrama, kristigs zilweks, 1) kur elkeem tizz, kur nizjina Deewa wahrdu, lai tur ne irr tawa palischana. Iswelz to wezzu zilweku, kahds winsch bija tai Kaldeeri semmê, un apwelz to jaunu zilweku, kahds winsch bija tai apfohlitâ semmê. 2) Ne schaubrees tizzeht ta Kunga apfohlischanahm, laut winnas tew ne-isprohtamas un tewim leelchâs brihnischligas un ne-isdarramas. Deews wiffu labbi faproht, un Deews wiffu warr isdarriht. Pee sawa Deewa wahrda turrees stipri klacht, tad arri dabbuft eeseet jaunâ dshwofchanâ, fwehtitâ dshwofchanâ; tai dshwofchanâ, kur neds nauda, neds wehders, neds dufmiba, neds nepalkausfiba tewim par deewu irr, bet kur zits deews tewim naw, kâ Ahbrama Deews; tas Deews, kam ne patihf ta besdrewiga nahwe, bet kas grihb, lai fatts zilweks dshwo un labbas deenas reds. Schim Deewam lai irr warra un gohds un flawa muhschigi muhschds. Amen.

Un nu luhgfimees: Kungs, Kungs, wairo mums tizzibu! Wehs effam pawahji tizziba! Tu ne praffi, lai tewi klaufa bes algas. Kattram strahdneekam tu dohdi sawu algu. Wairo mums tizzibu, lai us taru wahrdu palaudamees eimam, kur tu muhs fuhiti! Lai zeescham kluffu, kur tu fakki: ne runna. Lai peenemmam mahjibu, kur tu fakki: tas irr mans wahrds! Lai runnajam no jumtu golleem, lai runnajam flanaî un stipri, ko tu mums effi fazzijis fleppeniba! Lai neatflattamees atpakkal us to wezzo dsimteni, lai eimam ne peekuffufchi, ne apnikkufchi us to jaunu weetu, kur tu muhs mahji eet, tad mums buhs Ahbrama tizziba, tad buhfin no Ahbrama dsimmuma, tad mums buhs Ahbrama fwehtiba. Amen. W. P.

J a u n a s f i n a s

pahr to,

Là taggad ar ewangeliuma mahzifchanu eet paganu semmès.

III. Rà ar to. eet pee teem Raffereem, Deenas-widdus Ahfrikà,
ap to basnizas-zeemu Zoar.

(Ohtra nodalka.)

Mahzitajs aaksta pahr saweem darbeem pee to paganu dweh-felehm tà: »Lihds jaunu gaddu es to Kungu karsii esmu luhdsis, ka wínsch ar to jaunu gaddu tok arri jaunu fwehtibu isleetu pahr man un draudsi. Gads eefahjabs un es spreddiki fluddinaju, pahr Jesus lihdsibu no ta neanaliqa wihges-lohka, ar til spehka, zil man dohts, un man arri pascham frds bija kustinata. Uswakkaru mehs to fwehtu meelastu turrejam. Schi deena ne bija pahraqhjué bef fwehtibas; atnahze pee man diwas feewas, kas ar affarahm sawus grehtus man isfuhdsjea. Bet pahr teem jau kristiteem zilwekeem frds man wehl waitak sahze behdatees, jo es ar kotru deenu winnus jo skaldraki atsinnu, un arraddu, ka winnu prahs eefsch garrigahm leetahm gauhschi besbehdiqs un kuhrs bija, un ka winneem sawà starpà fewischki mihlestibas trubke. Teescham, pee winneem, scheem nemahziteem, prosteem lautineem jau daschadas schkelschanas, deht tizzibas, bija zehluschahs; jo tee, kas agraki bija kristi, leeljahs pret teem, kas wehlaki kristiti; un tà notikke, ka til tee ween sawà sta pà turreja draudsi un faderrejahs, l.s wee à laikà bija kristiti. Es kahdu reisi muhsu neddelas sanahfschanà pahri wahrdus pahr to fazzju, bet man schitte, ka winni tohs pahr galwu laide.

Februar-mehnesi notikke, ka weens wihrs is muhsu kristigas draudses, no jiteem fahrdinahts, eekritte dserfchanas grehkà, un kahdu wakkaru peedsehrees no tirgus-platscha nahze mahjás. Ohtra deenà wínsch bija itc kà satreelis garrà, gauhschi nofkummis pahr sawu grehku, un kaunejahs tà, ka jau gribbeja aisbehat us zittu wallu. Man gan fo bija publetees, winnu usdabbuht us taifnu telku, bet breidsoht Deewa wahrdi winnu uswarreja. Wínsch peerehme mahzibu un isfuhdsahs patè few to waitadstau strahvi. Nahfoschas fwehtdeenas wakkarà wínsch tad nu ar affarahm wiffas draudses preekschà sawus grehtus isfuhdsjea, un es i.o Deewa puffes winnam fluddi asu peedohschanu un winnu no jauna usnehmu kristigà draudse. Bet pehz teem likkumeem, kas re spehka, winnam tomeht wh us aadda-laiku bija scho weetu atstah. — Pahri neddelas bija aïsgahjuschas, tad dabbuju sinnaht, ka zits wihrs is muhsu draudses, trihs reises bija meklejis, weenu feemu flubbinahst us lautibas pahrkahpschanu. Papreeksch es runnaju ar winnu appalsch ischetrahm azzim, pehz wehl zittu draudses lohjekku preekschà; wínsch leedse zeetsirdigi, bet kad ta schu leezineeki to usrahdsja, tad wínsch tikke isstumts no tahs draudses. Drihs pehz tam wínsch taifschu wehl mohdabs no sawa grehku-meega.

Deewa luhdsis, lai man us muhsu ohtru neddelas sanahfschanu dohtu spehku, es tad arri wiffas draudses preekschà drohschi apleezinaju, ka ar draudsi taggad stahwoht

gauschí flíkti, un ne mas tá, fá es biju zerrejís, un fá no ahrenes arri effoht isffattí-
jees. Wiáni eeksch garrigahm leetahm effoht remdeni sawá firds práhrá, to Kungu
Kristu kreetní ne míhlejoht, un sewíschki ne tohs bráhtus un mahfás; wiáni arri
wehl effoht augspáhrtígi un tohri lepni, un ír schéelíshanas atrohdotees wínnu stárpá.
Ne tik teem abbeem augschá minnéteem wíhzeem ween waijadsetu, sawu dshíwofshanu
apraudáht un dohtees us atgreeshanu, bet mums wíffeem, ja mehs ne gríbbetum
pasust; lai mehs tadeht tublíht wehl schodeen eefahkrum sawus grehkus noscheyloht,
un no schahs reises arri áhrígi preeksch ta Kunga lohjítees, próhri: schínnis muhsu
fanahfshanáas Deewu peeluhgt, mertutchees zellós. Pehj scheem wahrdeem mehs
arri wíffi mettamees zellós, es preefauzu Deewu, un mehs sawus grehkus íssuhdsejam.
Schí bija ta stunda, kurrá tas Kungs táhs zéetas firdís salausíja un dríht ífkátrís no
wínnéem schnúksteja un ráudája. Tánnis zittás stundás, kamehr wehl bíjam kóhpá,
es wínnéem ísskaidroju Dáhwíta, ta Apustula, pírmu grahmatu, teem Koríntereem
roksítu, un sewíschki to pírmu nodáhtu, kúr daschu wahrdínu arráddu, kús skáidrí
síhmeja us muhsu draudses buhshánu. Schahs stundas tas Kungs sewíschki ír
fwehtíjís: dauds zílweku náhze un ísteíze sawus grehkus un noseegumus.

Mans míhtájs lauíahs draugs, arri gríbbédams dauds mas peepalíhdseht, fá
tee seewíschkí jo deenas jo wátrak eeksch deewabíhshánas faknorohs, — apnehmahs,
mándágu wákkarós, kád es eeksch basnízas tohs krístíjamus láutíus nehmu mahjíbá,
mahjíás ar teem seewíschkeem fanahf, wínnéem papreeksch to fwehtdeenas ríhta-
spred-
díki wehl wátrak ísskáidróht, tad jáutádams un ar wínnéem farunnádams, bet se-
wíschkí Deewu luhgdams wínnus skubbináht, tam Kungam ústízzígi pákál stáigáht
un zís zítu míhloht. Arri schahs stundas tas Kungs schéhligi ír fwehtíjís. —
Kád mehs pehjálká, leelá peektdeená, fluddínájom páhr Krístus zeeschánu un mír-
shánu, tad arri dascheem netízzíga firds fáhze kústetees, fá tee náhze un wákkája, kús
wínnéem effoht já-darra. Draudses preekschá es ísteízu, es gan effoht zerrejís, fá us
leeldeénahm atkál ar wínnéem to fwehtu wákkarínu warreschoht túrreht; bet es atrá-
dí, fá bes ítt masá pulzíng wíáni ne effoht zéenígi, to fwehtu míhlestíbas meelástu
baudíht. Es arri, zittus ískláufídams, bíju nojehdíís, fá wíáni wehl mas kó bija
fápráttuschi no táhs krístígas mahjíbas páhr to fwehtu wákkarínu; tadeht arri
eefahzu muhsu neddetás fanahfshánás wínnéem sewíschkí páhr to mahjíht. 72.

(Zittas nodáhtas us preekschu.)

Rá ja-atbílíd us 29tu líhds 34tu jáutáshánu.

us 29tu: Ábbrámam. (Luhfo 1má Móbí. gr. 14, 14.)

us 30tu: Salámans. (Luhfo Sal. mahj. 5, 7.)

us 31tu: Jjabs. (Luhfo Jjába gr. 42, 11.)

us 32tu: Dáhwíds Sáulam. (Luhfo 1má Sam. gr. 26, 12, 22.)

us 33schu: Tas súdrába kállejs Demeterís tohs deewéku námínnus. (Luhfo Apust. darb. gr. 19, 24.)

us 34tu: Gúdríba. (Luhfo Apust. darb. gr. 27, 38.)